Specializirana sodišča v državah članicah

Portugalia

Na tej strani so na voljo informacije o organizaciji specializiranih sodišč na Portugalskem.

Sodišča prve stopnje (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Sodišča prve stopnje so praviloma okrajna sodišča (*tribunais de comarca*). Pristojna so za obravnavo vseh zadev, ki ne spadajo v pristojnost drugih sodišč. Okrajna sodišča imajo redno in posebno pristojnost.

Razdeljena so na oddelke posebne ali redne pristojnosti ter na lokalne oddelke. Oddelki so poimenovani v skladu s pristojnostmi in okrožjem, v katerem delujejo.

Ustanovijo se lahko naslednji oddelki posebne pristojnosti:

osrednji civilni oddelek (*Central cível*);

lokalni civilni oddelek (*Local cível*);

osrednji kazenski oddelek (*Central criminal*);

lokalni kazenski oddelek (*Local criminal*);

lokalni prekrškovni oddelek (*Local de pequena criminalidade*);

preiskovalni sodnik *(Instrução criminal*);

oddelek za družinske zadeve in mladoletnike (*Família e menores*);

delovnopravni oddelek (*Trabalho*);

gospodarski oddelek (*Comércio*);

izvršilni oddelek (*Execução*).

Naslednja specializirana sodišča imajo širšo krajevno pristojnost:

sodišče za zadeve s področja intelektualne lastnine (*Tribunal da propriedade intelectual*);

sodišče za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);

pomorsko sodišče (*Tribunal Marítimo*);

sodišče za izvrševanje sankcij (*Tribunal de execução das penas*);

osrednje preiskovalno sodišče (*tribunal central de instrução criminal*).

Oddelki, ki imajo posebno pristojnost

Od teh so zlasti pomembni naslednji:

Osrednji civilni oddelki

Ti oddelki so pristojni za:

obravnavo civilnih tožb za izdajo ugotovitvenih sodb na podlagi rednega postopka, če vrednost predmeta spora presega 50 000,00 EUR;

izvajanje nalog iz zakonika o civilnem postopku, ki se nanašajo na geografsko območje, za katero ni pristojen noben oddelek ali sodišče, in sicer kot del civilnih izvršilnih postopkov, če vrednost predmeta spora presega 50 000,00 EUR;

obravnavo nujnih postopkov za izdajo začasne odredbe v zadevah iz svoje pristojnosti;

izvajanje drugih nalog na podlagi zakona.

Oddelki za družinske zadeve in mladoletnike

V zadevah, ki se nanašajo na **osebno stanje oseb in družin**, ti oddelki obravnavajo:

zadeve med zakoncema na podlagi nepravdnega postopka;

zadeve, ki se nanašajo na zunajzakonsko skupnost ali osebe, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, na podlagi nepravdnega postopka;

tožbe v zvezi z ločitvijo oseb in razdelitvijo premoženja ter razvezo zakonske zveze;

tožbe, s katerimi se zahteva razglasitev neobstoja ali razveljavitev civilne zakonske zveze;

tožbe, vložene na podlagi člena 1647 in člena 1648(2) civilnega zakonika, potrjenega z zakonsko uredbo št. 47344 z dne 25. novembra 1966;

tožbe in izvršbe glede plačil preživnine med zakoncema in nekdanjima zakoncema;

druge tožbe, ki se nanašajo na osebno stanje oseb in družine.

Poleg pristojnosti na navedenih področjih imajo ti oddelki tudi pristojnosti, ki jih zakon podeljuje sodiščem v zvezi s popisom premoženja v primeru ločitve oseb in razdelitve premoženja, razveze zakonske zveze ali razglasitve neobstoja oziroma razveljavitve civilne zakonske zveze, pa tudi v zvezi s posebnimi primeri razdelitve premoženja na podlagi ustreznih zakonov.

V zvezi z **mladoletniki in odraslimi otroki** so ti oddelki pristojni za:

uvedbo skrbništva in upravljanja premoženja;

imenovanje osebe za opravljanje pravnih poslov v imenu mladoletnika ter imenovanje splošnega skrbnika, ki zunaj sodišča zastopa mladoletnika, za katerega velja starševska skrb;

odobritev posvojitve;

vodenje izvajanja starševske skrbi ter obravnavo zadev, ki se nanašajo na to;

določanje plačil preživnine mladoletnikom ter odraslim otrokom ali mladoletnikom s popolno poslovno sposobnostjo iz člena 1880 civilnega zakonika, potrjenega z zakonsko uredbo št. 47344 z dne 25. novembra 1966, ter obravnavo tožb glede izpolnitve preživninskih obveznosti;

odreditev namestitve mladoletnikov v varstvo, medtem ko čakajo na posvojitev;

odreditev namestitve v okviru ukrepa spodbujanja in varstva pri osebi, izbrani za posvojitelja, ali v okviru instituta, katerega cilj je prihodnja posvojitev;

vzpostavitev odnosa civilnega skrbništva (*apadrinhamento civil*) in razveljavitev take odločitve;

odobritev, da lahko pravni zastopnik mladoletnika opravlja nekatera dejanja, za potrditev dejanj, ki so bila že izvedena brez odobritve, ter za ureditev sprejema daril;

odločanje o plačilu finančnega zavarovanja, ki ga morajo starši zagotoviti za svoje mladoletne otroke;

opredelitev popolne ali delne prepovedi izvajanja starševske skrbi ter določitev omejitev glede starševske skrbi v skladu s členom 1920 civilnega zakonika, potrjenega z zakonsko uredbo št. 47344 z dne 25. novembra 1966;
uradno ugotavljanje materinstva ali očetovstva in njuno izpodbijanje ter izvedbo preiskav v zvezi z materinstvom in očetovstvom;
odločanje v primeru nestrinjanja staršev o imenu in priimku mladoletnika.
Poleg navedenih pristojnosti so oddelki pristojni tudi za:
opredelitev nadomestila skrbnika ali upravitelja premoženja, kadar sta imenovana; obravnavo in odločanje o razrešitvi, odstopu ali odpoklicu skrbnika, upravitelja premoženja ali člana družinskega sveta; zahtevanje vpogleda v račune in njihov pregled; odobritev nadomestila za hipoteko in opredelitev boljšega zavarovanja oziroma nadomestnega zavarovanja, ter imenovanje posebnega skrbnika, ki zastopa mladoletnika zunaj sodišča;
imenovanje posebnega skrbnika, ki zastopa mladoletnika v vseh postopkih glede skrbništva;
spreminjanje, razveljavitev in preverjanje posvojitve; zahtevanje vpogleda v račune posvojitelja in njihov pregled ter opredelitev zneska dohodka, ki ga je treba nameniti preživljanju posvojenca;
odločanje o povečanju in zamenjavi zavarovanja, ki se zagotovi v korist mladoletnih otrok;
zahtevanje vpogleda v račune, ki jih morajo voditi starši, in preverjanje teh računov;
odločanje o vseh drugih zadevah v zvezi s postopki iz predhodnih odstavkov (*(a)* do *(m)*).
V zvezi z zadevami glede **skrbništva za področje izobraževanja in glede varstva** so sodišča pristojna za:
obravnavo postopkov glede spodbujanja in varstva;
izvedbo ukrepov spodbujanja in varstva ter spremljanje njihovega izvajanja, če je potrebno, kadar je otrok ali mladostnik ogrožen, vendar poseg odbora za varstvo ni upravičen;
opravljanje pravosodnih dejanj, ki so potrebna za preiskavo skrbništva na področju izobraževanja;
presojo dejstev, ki se na podlagi zakona štejejo za kazniva dejanja, ki jih storijo mladoletniki, stari 12–16 let, pri čemer je cilj izvesti ukrepe skrbništva;
izvajanje in preverjanje izvajanja ukrepov skrbništva;
razglasitev prenehanja ali odprave ukrepov skrbništva;
obravnavo pritožb zoper odločitve, s katerimi se uvajajo disciplinski ukrepi zoper mladoletnike, ki jim je bila izdana odredba o odvzemu prostosti.

Delovnopravni oddelki

Ti oddelki v civilnih in drugih zadevah obravnavajo vprašanja, ki izhajajo iz delovnopravnih razmerij in razmerij, vzpostavljenih z namenom sklenitve pogodb o zaposlitvi, ki se nanašajo na nesreče pri delu in poklicne bolezni, pogodb, ki so pravno primerljive s pogodbami o zaposlitvi, in pogodb o vajeništvu in pripravništvu, ter vprašanja v zvezi s stavkami.

Gospodarski oddelki

Ti oddelki obravnavajo:
postopke zaradi insolventnosti in posebne ukrepe glede prestrukturiranja;
tožbe za ugotovitev neobstoja ali ničnosti statuta ali družbene pogodbe in tožbe za njihovo razveljavitev;
tožbe v zvezi z izvajanjem pravic družbe;
tožbe za odlog ali preklic sklepov družbe;
tožbe za sodno prenehanje družb;
tožbe za prenehanje družb, ustanovljenih na podlagi statuta evropske družbe;
tožbe za prenehanje holdingov;
tožbe iz zakonika o vpisu družb v register;
tožbe za prenehanje kreditnih institucij in finančnih družb.
Pristojni so tudi za obravnavo izpodbijanj odločb uradnika za vpise družb v register ter za obravnavo izpodbijanj odločb uradnikov za vpise, ki so izdane v okviru upravnih postopkov v zvezi s prenehanjem ali likvidacijo družb.

Izvršilni oddelki

Ti oddelki so odgovorni za postopke civilne izvršbe, kot je določeno v zakoniku o civilnem postopku, razen zadev, ki so v pristojnosti sodišča za zadeve s področja intelektualne lastnine, sodišča za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora, pomorskega sodišča, oddelkov za družinske zadeve in mladoletnike, delovnopravnih oddelkov in gospodarskih oddelkov. Izvršilni oddelki so pristojni tudi za izvrševanje sodnih odločb v kazenskih postopkih, ki jih na podlagi zakona o kazenskem postopku ne smejo obravnavati civilna sodišča.

Sodišča s širšo krajevno pristojnostjo

Sodišča za zadeve s področja intelektualne lastnine

obravnavajo vprašanja, ki se nanašajo na:
tožbe, pri katerih se tožbeni razlog nanaša na avtorske in sorodne pravice;
tožbe, pri katerih se tožbeni razlog nanaša na industrijsko lastnino in vse njene oblike na podlagi zakona;
tožbe za razveljavitev ali razglasitev ničnosti patentov, dodatnih varstvenih certifikatov, uporabnih modelov in topografij polprevodniških izdelkov, kot so navedeni v zakoniku o industrijski lastnini (*Código da Propriedade Industrial*) in drugi zakonodaji, ki se uporablja, pa tudi zahteve za razveljavitev ali razglasitev ničnosti vpisov risb ali modelov, znamk, logotipov, nagrad, označb porekla in geografskih označb, ki se izpodbijajo, v register;
pritožbe zoper odločbe nacionalnega inštituta za industrijsko lastnino (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. - INPI, I. P.*), s katerimi se podeljuje ali odvzema katera koli vrsta pravic industrijske lastnine, ali zoper odločbe, ki se nanašajo na prenose, licence ali razglasitve zastarelosti, ali zoper katere koli druge akte, ki vplivajo na pravice industrijske lastnine, jih spreminjajo ali s katerimi se take pravice odpravljajo;
pritožbe in ponovne preizkuse odločb ali katerih koli ukrepov nacionalnega inštituta za industrijsko lastnino, ki jih je mogoče zakonito izpodbijati, v zadevah, ki se nanašajo na kršitve in globe;
tožbe za izdajo ugotovitvene sodbe, pri katerih se tožbeni razlogi nanašajo na spletna domenska imena;
pritožbe zoper odločbe fundacije za nacionalne znanstvene analize (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), ki je pristojni organ za vpis, zavrnitev ali obnovo domenskih imen .pt;
tožbe, pri katerih se tožbeni razlog nanaša družbe ali firme družb;
pritožbe zoper odločbe inštituta za evidence in notariat (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. - IRN, I. P.*), ki se nanašajo na dopustnost družb in trgovskih imen na podlagi pravnega okvira nacionalnega registra pravnih oseb (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*);
tožbe, pri katerih se tožbeni razlog nanaša na izvajanje dejanj nelojalne konkurence ali kršitve poslovnih skrivnosti v zvezi z industrijsko lastnino;
ukrepe, katerih namen je pridobitev in ohranjanje dokazov ter zagotavljanje informacij, kadar je to potrebno zaradi varstva pravic intelektualne lastnine in avtorskih pravic.

Sodišče za zadeve s področja konkurence, urejanja in nadzora

To sodišče med drugim obravnava vprašanja, ki se nanašajo na pritožbe, ponovni preizkus in izvrševanje odločb, odredb in drugih ukrepov, ki izhajajo iz kršitev in jih je mogoče zakonito izpodbijati, če so jih izdali naslednji regulativni organi, in sicer organ za zadeve s področja konkurence (*Autoridade da Concorrência*), portugalski organ za civilno letalstvo (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), banka Portugalske (*Banco de Portugal*) in portugalska komisija za trg finančnih instrumentov (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Pomorska sodišča

obravnavajo vprašanja, ki se nanašajo na:

odškodnino zaradi škode, ki so jo povzročile ali utrpele ladje, čolni in druga plovila, ali odškodnino, ki izhaja iz njihove uporabe na morju v skladu s splošnimi zakonskimi določbami;

pogodbe za gradnjo, popravila, nakup in prodajo ladij, čolnov in drugih plovil, če so namenjeni pomorski uporabi;

pogodbe za prevoz po morju, kombiniran prevoz ali multimodalni prevoz;

pogodbe za prevoz po reki ali kanalu, v okviru omejitev iz preglednice št. 1, ki je priložena splošnim predpisom o pristaniščih (*Regulamento Geral das Capitanias*), potrjenim z zakonsko uredbo št. 265/72 z dne 31. julija 1972;

pogodbe glede najema morskih ladij, čolnov in drugih plovil;

pogodbe za zavarovanje ladij, čolnov in drugih plovil, namenjenih pomorski uporabi, in njihovega tovora;

hipoteke in privilegije v zvezi z ladjami ali čolni ter vso premoženje, zastavljeno kot zavarovanje za plovila in njihov tovor;

posebne postopke v zvezi z ladjami, čolni in drugimi plovili ter njihovim tovorom;

nujne postopke za izdajo začasne odredbe v zvezi z ladjami, čolni in drugimi plovili, njihovim tovorom in gorivom ter drugimi sredstvi, ki pripadajo ladjam, čolnom in drugim plovilom, ter predhodne zahteve vodji pristanišča v podporo izhodu predmetov, ki so predmet teh postopkov;

zadeve v zvezi s splošno pomorsko škodo ali posebno pomorsko škodo, vključno s tistimi, ki se nanašajo na druga plovila za pomorsko uporabo;

pomoč in reševanje na morju;

pogodbe o vlečenju in pilotaži;

odstranjevanje odpadkov;

civilno odgovornost v zvezi z onesnaževanjem morja in drugih voda na območju svoje pristojnosti;

uporabo, izgubo, najdbo ali pridobitev metod ali opreme za ribolov ali nabiranje morskih sadežev, mehkužcev in morskih alg, harpun, opreme, orožja, zalog in drugih predmetov za uporabo pri jadranju ali ribolovu, ter škodo, povzročeno ali utrpelo zaradi takega materiala;

škodo, povzročeno sredstvom, ki spadajo med pomorska javna sredstva;

lastništvo in posest odpadkov s plovil, ki jih je naplavilo na obalo, ter predmetov in morebitnih ostankov, ki izhajajo iz morja in se nalagajo na prsti ali pod njo ali ki izhajajo iz celinskih voda, če je to v pomorskem interesu;

pridržanja;

vsa splošna vprašanja glede zadev gospodarskega pomorskega prava;

pritožbe zoper določbe vodje pristanišča v primeru pomorskih kršitev.

Sodišče za izvrševanje sankcij

To sodišče spremlja in nadzoruje izvrševanje ter sprejema odločitve glede spremembe, nadomestitve ali zaključka sankcije ali prostostnega ukrepa iz sodne odločbe, potem ko je bila izrečena sankcija. Sodišče je pristojno za:

opredelitev izvrševanja dopolnilne sankcije deportacije, razglasitev, da je zaporna kazen odslužena, in opredelitev predčasne izvršitve dopolnilne sankcije deportacije;

razglasitev konca zaporne kazni, kazni brez zakonsko določenega časovnega okvira (*pena relativamente indeterminada*) ali varnostnega ukrepa odvzema prostosti;

izdajanje odredb o prijetju, odvzemu prostosti in izpustitvi;

izdajanje sklepa o neskladnosti in odreditev zasega sredstev v zvezi z obsojencem, ki se je namerno v celoti ali delno izognil izvršitvi zaporne kazni ali prostostnega ukrepa;

odločanje o začasnem izbrisu dejstev ali odločb, ki so bili vpisani v kazensko evidenco.

Osrednje preiskovalno sodišče

To sodišče opravlja kazenske preiskave, izdaja odločbe o sankciji in je pristojno za preiskave, kadar se kriminalna dejavnost izvaja v okrožjih, ki spadajo v krajevno pristojnost različnih pritožbenih sodišč (*Tribunais da Relação*), ter kadar gre za naslednja kazniva dejanja:

kazniva dejanja zoper mir in človečnost;

kazniva dejanja terorističnih organizacij in kazniva dejanja terorizma;

kazniva dejanja ogrožanja varnosti države, razen kaznivih dejanj s področja volitev;

trgovina z drogami, psihotropnimi snovmi in predhodnimi sestavinami drog, razen v primerih neposredne distribucije potrošniku, pa tudi ko gre za kaznivo sodelovanje pri trgovini;

pranje denarja;

korupcija, poneverba, podkupovanje in korupcija;

zlonamerna plačilna nesposobnost;

nepravilnosti pri upravljanju ekonomsko neodvisnih organizacij javnega sektorja;

goljufija pri pridobivanju ali poneverbi nepovratnih sredstev, nagrad ali posojil;

gospodarska in finančna kazniva dejanja, storjena na organiziran način, zlasti z uporabo informacijske tehnologije;

gospodarska in finančna kazniva dejanja, ki so po obsegu mednarodna ali nadnacionalna.

Zadnja posodobitev: 29/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.